

گفت‌وگو با «مجید کهنوجی»
مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان

منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان، به دنبال پویایی در تولید و تجارت

به نظر شما لازمه ایجاد یک منطقه ویژه اقتصادی چیست؟

ایجاد منطقه ویژه اقتصادی مستلزم داشتن امکانات و زیرساخت‌هایی است که برخی از این زیرساخت‌ها مربوط به موقعیت جغرافیایی محل موردنظر و هم‌جواری یا نزدیکی به مراکز صنعتی و تولیدی، راه‌های ارتباطی، مزیت‌های نسبی برای ایجاد برخی صنایع است و برخی دیگر در محدوده احداث منطقه ویژه اقتصادی توسط سازمان مسئول باید احداث شود. گروه دوم شامل راه‌های دسترسی، محدوده حصارکشی شده، آب، برق، گاز و ... است. البته وجود دسته اول از شرایط و امکانات ابتدا در قالب طرح‌های مطالعاتی بررسی می‌شود که در صورت

مجید کهنوجی در گفت‌وگو با ما، با برشمردن مزیت‌های مناطق ویژه اقتصادی در تولید و تجارت، از ایجاد این منطقه ویژه اقتصادی براساس مطالعات مفصل که نشان‌دهنده وجود منطق اقتصادی در این اقدام است یاد می‌کند و می‌گوید با توجه به این‌که هدف اصلی از تشکیل مناطق ویژه اقتصادی، فراهم آوردن شرایط ویژه و زیرساخت‌های لازم برای تحرک در اقتصاد منطقه‌ای، تولید و پردازش کالاها، برقراری ارتباط بین‌المللی و انتقال فناوری است، سازمان مسئول منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان تلاش می‌کند تا زمین و زیرساخت‌های لازم را با قیمت مناسب در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دهد. مشروح این گفت‌وگو در ادامه قابل ملاحظه است.

برنامه راهبردی منطقه ویژه در زمینه تولید و تجارت چیست؟

با توجه به این که حمایت و پشتیبانی از فعالیت‌های اقتصادی هدف اصلی از تشکیل مناطق ویژه است و لازمه آن وجود شرایطی که گفته شد و زیرساخت‌های لازم و همچنین برقراری ارتباط تجاری بین‌المللی و تحرک در اقتصاد منطقه‌ای و تولید و پردازش کالاها و انتقال فناوری است، سازمان مسئول منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان تلاش می‌کند در فاز دوم اجرایی منطقه ویژه نیز مانند فاز اول زمین و زیرساخت‌های لازم را باقیمتی مناسب در اختیار سرمایه‌گذاران و متقاضیان قرار دهد.

درباره تعداد و ترکیب بنگاه‌های مستقر در منطقه اعم از تولیدی، تجاری و خدماتی و برنامه‌های حمایتی از آن‌ها اطلاعاتی را ارائه نمایید. اصولاً در منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان برای تحقق اهداف، چه زیرساخت‌ها و چه امتیازاتی در تولید و تجارت به‌ویژه صادرات فراهم است؟

در بخش اول اطلاعاتم اندک است. بخش دوم سؤال؛ با در نظر گرفتن مشوق‌ها در عوارض گمرکی، معافیت‌های مالیاتی، آزادی مشارکت در سرمایه‌گذاری برای اتباع داخلی و خارجی، صادرات و واردات بدون تشریفات گمرکی از مزایای فعالیت‌های صنعتی و اقتصادی در منطقه ویژه اقتصادی به شمار می‌رود که باوجود استقرار گمرک رفسنجان و وجود انبار و زیرساخت‌های لازم موردتوجه و استقبال خوبی هم قرار گرفته است.

در مورد مشکلات و چالش‌های مبتلابه منطقه ویژه و راه‌های برون‌رفت از آن‌ها چه توضیحات و پیشنهادهایی ارائه می‌نمایید؟

تأیید وجود این شرایط و تصویب تشکیل منطقه ویژه اقتصادی، زیرساخت‌های لازم توسط سازمان مسئول منطقه ویژه اقتصادی تهیه می‌شود.

منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان، منطقه‌ای نوپاست. این منطقه با چه الگویی و با رعایت چه پیش‌نیازهایی ایجاد شده است؟ ایجاد این منطقه ویژه تا چه اندازه برخوردار از منطق اقتصادی است؟

منطق ایجاد منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان ناشی از مطالعاتی است که به‌صورت مفصل در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ از طریق گروه مهندسی مشاور انجام شده است. چون وجود قوانین خاص اداره مناطق ویژه اقتصادی و امکانات و معافیت‌هایی مانند معافیت‌های مالیاتی، گمرکی و ... ریسک فعالیت اقتصادی در این مناطق را به‌شدت کاهش می‌دهد. طی مطالعات انجام شده محدوده جغرافیایی فعلی به لحاظ ساختار جغرافیایی، مسائل زیست‌محیطی، هم‌جواری با معادن مس و فولاد و آهن و ... امکان دسترسی به راه‌های ارتباطی جاده‌ای و ریلی و هوایی و ... حائز شرایط تشکیل منطقه ویژه اقتصادی تشخیص داده شده است که تصویب و راه‌اندازی منطقه تا حدود زیادی مؤید درستی مطالعات انجام شده باشد.

در مورد ویژگی‌های منطقه ویژه اقتصادی توضیح دهید؟

ویژگی اصلی منطقه ویژه اقتصادی را شاید این‌گونه بتوان توضیح داد که زیرساخت‌های موجود در مناطق ویژه اقتصادی به‌گونه‌ای طراحی شده که سرمایه‌گذار دسترسی به انواع زیرساخت‌های لازم نظیر منابع آب و انرژی با قیمت مناسب داشته باشد، به‌بیان‌دیگر سرمایه‌گذار مسیر به‌مراتب راحت‌تری برای دریافت برق صنعتی، سیستم فاضلاب مناسب یا منابع آب و ... خواهد داشت و علاوه بر این واردات تجهیزات با تعرفه گمرکی پایین میسر است. سرمایه‌گذار می‌تواند تجهیزات خود را با معافیت‌های مناسب گمرکی و مالیاتی وارد منطقه ویژه اقتصادی کند. در این مکان سرمایه‌گذار هم امکان صادرات محصولات خود به خارج کشور را دارد هم واردات به داخل کشور؛ البته باید در نظر داشت خروج هر کالایی از منطقه ویژه اقتصادی به داخل مرز کشور همانند سایر کالاهای وارداتی مشمول اخذ هزینه‌های گمرکی خواهد شد، اما این کانال هم مزیت‌های خاص خود را دارد. زمانی که سرمایه‌گذار تجهیزات و مواد اولیه خود را با تعرفه‌های پایین گمرکی وارد می‌کند از مزایای این مجرا برخوردار است، حال وقتی قصد واردکردن محصول تولیدی خود به داخل مرز کشور را دارد متناسب با ارزش‌افزوده‌ای که در کالا ایجاد کرده است بازهم می‌تواند از معافیت‌های گمرکی و مالیاتی برخوردار شود. همان‌طور که می‌بینید منطقه ویژه اقتصادی هم امکان صادرات محصولات به خارج کشور را فراهم می‌کند، هم موجب بهبود وضعیت محصولات وارداتی و صنایع مربوط به آن می‌شود.

○ شما می‌خواهید چه کار مهمی انجام دهید که مانند بیشتر مناطق ویژه اقتصادی متقدم، حالت انبار پیدا نکنید، بلکه توسعه تولید و تجارت رقابتی و پایدار را در منطقه رقم بزنید؟

از اولین سیاست‌های اجرایی و مدیریتی منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان، تأکید بر حمایت از تولید و اشتغال بوده است. ما در قراردادهای واگذاری زمین به گونه‌ای عمل کرده‌ایم که اراضی منطقه ویژه به کالای سرمایه‌ای تبدیل نشود و صرفاً تولیدکنندگان به مجموعه فعالان منطقه ویژه اضافه شوند. در همین راستا بارها افراد و شرکت‌هایی که قصد یا توان راه‌اندازی فعالیت تجاری و تولیدی نداشته‌اند با استفاده از شروط قراردادی از مجموعه منطقه ویژه، خارج و به جای آن‌ها افراد توانا و علاقه‌مند جذب شده‌اند. ملاحظه وضعیت فاز اول منطقه ویژه اقتصادی به روشنی نشان می‌دهد که این منطقه از پویایی قابل قبولی در امر تولید و تجارت برخوردار است.

○ چه تحلیلی از پیامدهای ایجاد منطقه ویژه اقتصادی در رفسنجان بر اقتصاد نواحی شهری و روستایی اطراف دارد؟

ایجاد مناطق ویژه اقتصادی گامی در جهت توزیع دانش و تکنولوژی روز به نقاط مختلف کشور و بهره‌مند شدن از مزیت‌های نسبی این مناطق است. ما امروز شاهد ورود سرمایه‌های بومی به منطقه ویژه اقتصادی و ایجاد اشتغال برای جوانان بومی در منطقه ویژه اقتصادی هستیم.

○ درآمد‌های این منطقه ویژه از چه محل‌هایی تحصیل می‌شود؟

عمده درآمد منطقه ویژه اقتصادی از محل فروش زمین و کم‌کها و مساعدت‌های سهامداران از جمله صندوق بازنشستگی و شرکت صنایع ملی مس ایران است که البته تاکنون همه این درآمدها در راستای ایجاد زیرساخت‌ها و توسعه منطقه ویژه هزینه شده است. البته نیم در هزار از سود خالص فعالان اقتصادی نیز در قانون به‌عنوان درآمد سازمان مسئول منطقه ویژه اقتصادی پیش‌بینی شده است که ما در جهت ملاحظه سرمایه‌گذاران و پیشرفت منطقه تاکنون از دریافت آن صرف‌نظر کرده‌ایم.

○ اگر توضیحات بیشتری را لازم می‌دانید، بفرمائید.

مناطق ویژه اقتصادی مزیت‌های خوبی نظیر معافیت گمرکی تا سقف ارزش افزوده و پرداخت عوارض گمرکی مازاد بر ارزش افزوده قطعات خارجی در تولیدات، ورود ماشین‌آلات خط تولید و ابزار و اثاثیه اداری بدون عوارض گمرکی، تبعیت از قانون کار مناطق آزاد تجاری و صنعتی در مناطق ویژه، صدور مجوز ساخت و پایان کار توسط سازمان مسئول، عدم محدودیت زمانی متروکه شدن کالا و ... دارند که ما در منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان همه این ظرفیت‌ها را پای کار آورده‌ایم و از همه علاقه‌مندان و تولیدکنندگان و صنعتگران داخلی و خارجی برای بازدید از منطقه و ملاحظه شرایط و شروع سرمایه‌گذاری دعوت به عمل می‌آوریم. ●

عمده چالش فعلی منطقه ویژه اقتصادی راه‌اندازی فاز دوم ۱۸۰۰ هکتاری و پاسخگویی به نیاز سرمایه‌گذاران با طرح‌های نیازمند به زمین زیاد است، البته تأمین زیرساخت‌های فاز دوم نیز از اهم برنامه‌های این منطقه به شمار می‌رود که با همراهی هیئت محترم مدیره و حمایت‌های صندوق بازنشستگی مس و شرکت ملی صنایع مس ایران در دست اقدام است.

○ منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان تا به اینجای کار در جذب سرمایه اعم از داخلی و خارجی چگونه عمل کرده است؟

با توجه به آماری که ارائه شده زمین‌های فاز اول منطقه ویژه به مساحت ۲۰۰ هکتار با استقبال سرمایه‌گذاران رو به اتمام است. سرمایه‌گذاران فعلی مشتمل بر شرکت‌ها و اشخاص داخلی و خارجی می‌باشند که این موضوع گویای جذابیت این منطقه ویژه برای همه سرمایه‌گذاران است. منطقه ویژه چهارچوب مناسبی به‌منظور ورود و شروع به فعالیت کارآفرینان است، برای مثال اگر میانگین شهرک‌ها یک میلیون ریال به ازای هر مترمربع و مناطق ویژه کل کشور دو میلیون ریال به ازای هر مترمربع باشد این رقم در منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان شش صد هزار ریال می‌باشد. علاوه بر این در این منطقه، اخذ پروانه کسب ساختمانی و تولید و بهره‌برداری و بررسی طرح توجیهی فنی و تخصصی، راحت‌تر از طی مراحل پری‌بیچ‌وخم معمول در کشور است.

زیرساخت‌های موجود در مناطق ویژه اقتصادی به‌گونه‌ای طراحی شده که سرمایه‌گذار دسترسی به انواع زیرساخت‌های لازم نظیر منابع آب و انرژی با قیمت مناسب داشته باشد، به بیان دیگر سرمایه‌گذار مسیر به مراتب راحت‌تری برای دریافت برق صنعتی، سیستم فاضلاب مناسب یا منابع آب و ... خواهد داشت و علاوه بر این واردات تجهیزات با تعرفه گمرکی پایین میسر است. سرمایه‌گذار می‌تواند تجهیزات خود را با معافیت‌های مناسب گمرکی و مالیاتی وارد منطقه ویژه اقتصادی کند. در این مکان سرمایه‌گذار هم امکان صادرات محصولات خود به خارج کشور را دارد هم واردات به داخل کشور.